

окремих секторів уповноваженими органами завдяки їх спеціалізації, а також зменшення ваги ризику помилки регулюючого органу, оскільки її наслідки є не настільки вагомими.

Разом з тим секторальна модель в умовах відкритого фінансового ринку та існуючих глобалізаційних і євроінтеграційних процесів не зможе забезпечити адекватний нагляд за фінансовими установами і фінансовими ринками із секторально розмитими кордонами. Така ситуація є особливо актуальною сьогодні в контексті розвитку, ускладнення та гібридизації фінансових інструментів в наслідок чого однакові за змістом фінансові послуги (наприклад, залучення коштів із виникненням фінансових зобов'язань щодо їх повернення, кредитування тощо) можуть надавати різні за видами фінансові установи.

При секторальній моделі регулювання кожен орган має інформацію тільки про стан «свого» сектору. Зростання ролі фінансових конгломератів, зайнятих в декількох секторах фінансового ринку з єдиним бенефіціаром призводить до того, що за незадовільного реального фінансового стану установи переміщення активів між пов'язаними установами дозволяє на певний момент часу забезпечити дотримання фінансових вимог для окремого компетентного органу.

Таким чином, за умови використання секторальної моделі, що орієнтована лише на забезпечення нагляду у конкретному секторі, існувала проблема оцінки ризиків і загроз в цілому

для всього фінансового ринку.

Все наведене вище зумовило необхідність заміни секторального регулювання іншими моделями із посиленням пруденційного нагляду та концентрацією регулятивних і наглядових повноважень. Початок реалізації такого підходу було покладено Указом Президента України від 30.06.2020 р. № 259/2020 «Про припинення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг» [1].

Загалом, кінцевою метою удосконалення системи регулювання вітчизняного ринку фінансових послуг є забезпечення його прозорості та створення сприятливих умов подальшого зростання та розвитку суб'єктів ринку – підприємницьких структур усіх рівнів.

Список використаних джерел:

1. Про припинення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг : Указ Президента України від 30.06.2020 №259/2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/259/2020#Text>

2. Регулювання ринку небанківських фінансових послуг. URL: <https://bank.gov.ua/ua/supervision/regulation-nonbank-fs-market>

3. Хоружий С. Розподіл регуляторних і наглядових функцій на фінансовому ринку: європейський досвід та рекомендації для України. 2016. URL: https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2016/12/FEAO_Rozpodil_funktsiy_na_finrynky.pdf

ІНСТРУМЕНТИ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК ЗАПОРУКА МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Н.Сментина

Із реформою децентралізації територіальної організації влади в Україні відходить у минуле та модель публічного управління, за якою розвиток територіальних громад залежить від розподілу бюджетних коштів. Із об'єкта управління територіальні громади поступово перетворюються на суб'єкт управління, а саме: у гравців ринку, що самостійно визначають своє майбутнє, свій розвиток, шукаючи інструменти управління, які дозволять їм розвиватися, спираючись на власний потенціал, постійно дбаючи про активізацію економічного зростання, підвищення добробуту та якості життя населення. За таких обставин у поле уваги потрапляє чимало питань щодо того, у якому напрямі рухатися, що розвивати, які галузі та які сфери найбільш пріоритетні й спроможні забезпечити економічне зростання у віддаленій перспективі, які обрати інструменти місцевого економічного розвитку (далі – МЕР).

Питання щодо можливих інструментів МЕР територіальних громад, зокрема в частині підтримки підприємництва, активно обговорюється

на щорічних Форумах місцевого самоврядування. Ці заходи організовуються обласними адміністраціями та органами місцевого самоврядування спільно з торгово-промисловою палатою, Агенціями регіонального розвитку та покликані допомогти громадам обрати вірний шлях розвитку, зміцнити місцеву економіку, а бізнесу – знайти нові можливості та реалізувати успішні проекти.

Дбаючи про МЕР й обираючи відповідні інструменти, перш за все, вкрай важливо забезпечити відкритість інформації для бізнесу відносно об'єктів, які перебувають у розпорядженні громади та можуть використовуватися для ведення підприємницької діяльності, перспектив розвитку відповідної сфери чи галузі, можливості її державної підтримки. Публічний сектор має робити акцент на державній підтримці та стимулюванні тих видів діяльності, розвиток яких на засадах мобілізації місцевих ресурсів, здатен забезпечити максимальний ефект у вигляді економічних та соціальних наслідків для місцевої економіки.

Сментина Н.В. – доктор економічних наук, професор, Одеський національний економічний університет
© Н.Сментина, 2021

З огляду на складові потенціалу більшості територіальних громад України перспективним напрямом та доволі ефективним інструментом забезпечення їх розвитку є підтримка сільськогосподарської кооперації. Для України кооператив є гарною можливістю забезпечити роботою працездатне населення у селах та селищах, де немає роботи, та вирішити проблему виїзду на заробітки молоді та працездатних людей до інших населених пунктів. Саме завдяки роботі кооперативів можна задовольнити бажання громадян працювати на благо громади, створити високооплачувані нові робочі місця, розвивати місцеву інфраструктуру, що дозволить підвищити рівень доброту та якість життя місцевих мешканців. Окрім створення додаткових робочих місць прямою вигодою від кооперації є: розвиток та підтримка сільськогосподарської галузі, розвиток інфраструктури аграрного ринку, підвищення добробуту працівників системи кооперації, збільшення надходжень до бюджету.

На даний час в Україні потенціал сільськогосподарської кооперації залишається недостатньо реалізованим. Хоча є чимало прикладів успішно функціонуючих кооперативів в різних регіонах держави. Наприклад, молочні кооперативи на Львівщині («Покрова») та Дніпропетровщині («Добробут Андріївки» та «Молочарське»), ягідні кооперативи Дніпропетровщині («Перший ягідний») Тернопільщині («Щедрий край»), бджолині кооперативи (наприклад «Рукшинський») та багато інших [1].

Деякі громади для підтримки кооперативного руху приймають відповідні програми, чим заохочують сільських мешканців до їх створення. Вкрай важливо презентуючи ці програми донести переваги від їх реалізації (зокрема, підвищення зайнятості населення, розвиток місцевої економіки, посилення інвестиційної привабливості громади для грантодавців, збільшення надходжень у вигляді податків до місцевого бюджету, що створює можливості для розвитку місцевої інфраструктури, зокрема соціальної).

Ще одним перспективним інструментом МЕР є створення територій присутності бізнесу.

Його запровадження стає можливим за умов наявності вільних земельних ділянок, які можуть бути відведені під облаштування різного роду складських приміщень, логістичних центрів, станцій технічного обслуговування тощо, а також наявності попиту на послуги, під надання яких планується відведення відповідної території.

Вибір інструмента МЕР залежить від наявного місцевого потенціалу та доповнюється бажанням уряду симулювати бізнес до його запровадження. Для цього влада може виступити ініціатором низки навчальних програм для місцевих мешканців з подальшим співфінансуванням реалізації відповідного проєкту.

Яскравим прикладом зацікавленості влади у розвитку співпраці мешканців є досвід однієї з гмін Польщі (Raciechowice). Гміна нараховує біля 6 тисяч мешканців. Увесь бізнес в гміні – малий. Основним видом економічної діяльності є садівництво, в якому задіяно понад 50% працездатного населення. Саме тут функціонує кооператив Grodzisko, розвитку якого сприяла місцева влада, що ініціювала та провела навчання місцевих мешканців. На підготовку майбутніх учасників кооперативу (через практичні тренінги, навчання та візити) знадобилося 3 роки [2, с. 48]. Також влада допомогла з приміщенням. Зараз члени кооперативу отримують пільгу з місцевого бюджету по сплаті податку на нерухомість. Це реальний приклад сприяння місцевому економічному розвитку з позиції органів місцевого самоврядування.

Список використаних джерел:

1. Досвід кооперативного руху: про що має знати староста. *Радник старости*. 2019/№ 2. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals>
2. Smetyna N. (2020). The determinants of local economic development: the experience of Ukraine and Poland. [in] Piekut M., Smetyna N. (ed.) *Selected issues of socio-economic development in Poland and Ukraine*. Politechnika Warszawska, Kolegium Nauk Ekonomicznych i Społecznych, Płock. P. 45-60.

ІНСТИТУЦІЇ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА: ДОСВІД УКРАЇНИ

А.Фіалковська

Розвиток підприємництва є необхідною умовою для формування конкурентного середовища та забезпечення соціально-економічного розвитку країни в цілому й окремих територіальних утворень. Підприємницька діяльність виступає своєрідним каталізатором економічного розвитку та зростання, а саме сприяє стру-

ктурним змінам в економіці, збільшенню обсягів виробленої продукції (товарів та послуг), активізації інвестиційної та інноваційної діяльності, підвищенню рівня зайнятості, якості трудового потенціалу й ефективності праці, а також раціональному та ефективному використанню ресурсів.